

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

अस्तित्वात असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये
नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय,
अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखांना मान्यता
देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन आदेश क्रमांक एनजीसी २०२१/(१११/२१)/मशि-४

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०००३२

दिनांक: १५ जून, २०२१.

संदर्भ : उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. एनजीसी-२०१७/(२०८/१७)/मशि-४,
दि. १३.०९.२०१७.

शासन आदेश

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील कलम १०९ आणि संदर्भाधीन दि. १३.०९.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार राज्यातील अकृषि विद्यापीठांनी शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ साठी नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखांचे प्रस्ताव मान्यतेसाठी शासनाकडे सादर केले आहेत. सदर प्रस्तावांची संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये विहीत केलेल्या निकषांनुसार छाननी करण्यात आली. विद्यापीठांच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने शासन स्तरावर केलेली छाननीनुसार पात्र ठरलेल्या प्रस्तावांना महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील कलम १०९ (४) (घ) खालील परंतुका अन्वये शासनास प्राप्त अधिकारानुसार त्या महाविद्यालयाच्या परिसरातील उच्च शिक्षणाची मागणी व शैक्षणिक निकड लक्षात घेता अस्तित्वात असलेल्या महाविद्यालयात पुढील विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखांना खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून कायम विनाअनुदान तत्वावर मंजूरी देण्यात येत आहे.

विवरणपत्र

क्र.	प्रस्ताव सादरकरणाच्या महाविद्यालय व संरथेचे नाव	विस्तारीकरणा अंतर्गत मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव
१	२	३
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद		
१.	देवगिरी प्रतिष्ठाण संचलित, सिध्दार्थ कॉलेज ऑफ लॅब्ररी अॅण्ड इन्फॉरमेशन सायन्स मिटमिटा, औरंगाबाद.	अभ्यासक्रम एम.एस्सी. (संगणकशास्त्र रसायनशास्त्र) तुकडी मास्टर ऑफ लायब्ररी अॅण्ड इनफॉरमेशन सायन्स विद्याशाखा बी.ए.

૨.	અંજિઠા એજ્યુકેશન અન્ડ મિલિટરી પ્રિપરેટરી ઇન્સ્ટિટ્યુટ, ઇંદ્રરાજ કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સિલ્લોડ, તા. સિલ્લોડ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર તુકડી બી.એસ્સી.(૧ અતિરિક્ત તુકડી)
૩.	કોહિનુર શિક્ષણ સંસ્થા સંચલિત, કોહિનુર કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, ખુલતાબાદ, તા. ખુલતાબાદ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એ.માનસશાસ્ત્ર બી.બી.એ. બી.સી.એ.
૪.	રાજકુંવર બહુઉદ્દેશીય સેવાભાવી સંસ્થા જાલના સંચલિત, રાજકુંવર મહાવિદ્યાલય, ધનવટ, ફર્દાપૂર, તા. સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ બી.બી.એ. બી.સી.એ. એમ.એ. ૧) મરાઠી એમ.એસ્સી. (ગણિત, વનસ્પતીશાસ્ત્ર) બી.એસ્સી. ફારેન્સિક સાયન્સ
૫.	રાજકુંવર બહુઉદ્દેશીય સેવાભાવી સંસ્થા જાલના સંચલિત, રાજકુંવર મહાવિદ્યાલય, પિંપળા, તા. સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ બી.સી.એ. બી.એસ્સી. (સંગણકશાસ્ત્ર) માસ્ટર ઑફ લાયબ્રરી અન્ડ ઇન્ફોરમેશન સાયન્સ.
૬.	નેશનલ કલા વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, પળસખેડા, તા. સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી.પદાર્થવિજ્ઞાન એમ.એ.હિન્ડી ૧ અતિરિક્ત તુકડી બી.એસ્સી.
૭.	નેશનલ કલા વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, ફર્દાપૂર, તા. સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી.રસાયનશાસ્ત્ર એમ.એ.ઇંગ્રેજી ૧ અતિરિક્ત તુકડી બી.એસ્સી.
૮.	નેશનલ કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, ભરાડી, તા. સિલ્લોડ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એ.મરાઠી એમ.એસ્સી.રસાયનશાસ્ત્ર ૧ અતિરિક્ત તુકડી બી.એસ્સી.
૯.	પ્રગતી કલા વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સિલ્લોડ, તા. સિલ્લોડ, જિ. ઔરંગાબાદ	અભ્યાસક્રમ એમ.એ.હિન્ડી એમ.એસ્સી.રસાયનશાસ્ત્ર ૧ અતિરિક્ત તુકડી બી.એસ્સી.
૧૦.	દિશા બહુઉદ્દેશીય સેવાભાવી સંસ્થા જાલના. પિપલ્સ ફારેન્સિક સાયન્સ અન્ડ સાયબર સેક્યુરિટી મહાવિદ્યાલય, રોંડા, તા.જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. ફારેન્સિક સાયન્સ

		પારોન્સિક સાયબર અપ્લાઇડ ફિજિક્સ અન્ડ બુલેસ્ટીક પારોન્સિક ટૉક્સિકોલોજી બી.એસ્સી. ન્યૂન કન્વહેશનલ અન્ડ કન્વહેશનલ એનર્જી
૧૧.	રાજે શાહાજી વરિષ્ઠ મહાવિદ્યાલય, અંબેલોહાળ, તા. ગંગાપૂર, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ બી.બી.એ. બી.સી.એ. બી.સી.એસ. બી.જે.
૧૨.	છત્રપતી શિવાજી સ્મારક સમિતી ભોકરદન સંચલિત, કલા, વિજ્ઞાન વ વાળિજ્ય નિવાસી મહાવિદ્યાલય, સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર પદાર્થવિજ્ઞાન ગણિત
૧૩.	કૈ. લક્ષ્મણરાવ ભિમરાવ કોલતે (પાટીલ) મહાવિદ્યાલય, સાવળદબારા, તા. સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એ.મરાઠી એમ.એસ્સી.રસાયનશાસ્ત્ર
૧૪.	ન્યુ કોહિનૂર મહાવિદ્યાલય, ચૌકા, તા.જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. ઓર્ગનિક કેમિસ્ટ્રી એમ.એસ્સી. સંગણકશાસ્ત્ર
૧૫.	પ્રા. ભાજરાવ ઉબાલે પાટીલ વરિષ્ઠ મહાવિદ્યાલય, સુલતાનપુર,	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર
૧૬.	સ્વામી વિવેકાનંદ કોલેજ ઑફ કોમ્પ્યુટર સાયન્સ, સુલતાનપુર, તા. ખુલતાબાદ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. સંગણકશાસ્ત્ર
૧૭.	રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય, હતનૂર, તા. કન્નડ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર વનસ્પતીશાસ્ત્ર
૧૮.	રાષ્ટ્રીય ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટચે, રાષ્ટ્રીય કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, નાગદ, તા. કન્નડ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર પ્રાણીશાસ્ત્ર
૧૯.	રાજકુંવર મહાવિદ્યાલય, વનોટી, તા. સોયગાંવ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ બી.એસ્સી. સંગણકશાસ્ત્ર. બી.સી.એ. એમ.લિબ.
૨૦.	ચંદ્રકલા સેવાભાવી સંસ્થા, પ્રા. ભાજરાવ પાટીલ કલા વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સુલતાનપુર, તા. ખુલતાબાદ, જિ. ઔરંગાબાદ.	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર ૧ અતિરિક્ત તુકડી બી.એસ્સી.
૨૧.	રાજકુંવર બહુદેશીય સેવાભાવી સંસ્થા સંચલિત, શિવરાજ મહાવિદ્યાલય, પિંપળગાવ કોલતે, તા. ભોકરદન, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ બી.સી.એ. એમ.લિબ.

२२.	किशोरकुमार जनकल्यान शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित, शिक्षण महर्षी वैजनाथराव आकात महाविद्यालय, सातोणा, ता.परतूर, जि.जालना	अभ्यासक्रम बी.ए. इंटरनेशनल जर्नालिझम बी.एस्सी. गृहशास्त्र बी.एस्सी. नेटवर्किंग अँण्ड मल्टीमीडीया बी.एस्सी. फॉरेन्सिक सायन्स अँण्ड सायबर सेक्युरिटी
२३.	श्री रामानंद क्रिडा व व्यायाम बहुउद्देशिय सेवाभावी संस्था संचलित, फाईन आर्ट महाविद्यालय, जालना.	अभ्यासक्रम बी.सी.ए., बी.एस्सी. कन्वेशनल अँण्ड नॉन कन्वेशनल एनर्जी (विद्याशाखा) कला
२४.	जिजामाता महिला विकास व शिक्षण संस्था संचलित, जिजाऊ कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वरुड (ब्र.), ता.जाफ्राबाद, जि.जालना	अभ्यासक्रम एम.एस्सी. रसायनशास्त्र एम.एस्सी. गणित एम.एस्सी. संगणकशास्त्र
२५.	जिजाई प्रतिष्ठाण, सेवली संचलित, लोकमान्य टिळक वरिष्ठ महाविद्यालय, सेवली, ता.जि. जालना	अभ्यासक्रम एम.लिब.
२६.	दिपशोभा सेवाभावी संस्था, खंडाळी संचलित, कै. संतुकराव खोमणे महाविद्यालय, नाव्हा, ता.जि.जालना.	अभ्यासक्रम एम.ए.,इंग्रजी एम.एस्सी. रसायनशास्त्र, भौतिकशास्त्र, गणित बी.एस्सी. नेटवर्किंग अँण्ड मल्टीमीडीया बी.एस्सी. फॉरेन्सिक सायन्स अँण्ड सायबर सेक्युरिटी तुकडी बी.सी.ए. १ एम.लिब. १ (विद्याशाखा) विज्ञान
२७.	राजुरेश्वर शिक्षण प्रसारक मंडळ, टाकळी संचलित, राजुरेश्वर वरिष्ठ महाविद्यालय, नळणी (खुर्द), ता.भोकरदन, जि.जालना	अभ्यासक्रम एम.ए. इतिहास, इंग्रजी
२८.	आदर्श एज्युकेशन सोसायटी संचलित, पंडित जवाहरलाल नेहरू महाविद्यालय, माहुरा, ता.जाफ्राबाद, जि.जालना	अभ्यासक्रम एम.एस्सी. ऑर्गेनिक केमिस्ट्री भौतिकशास्त्र ¹ तुकडी बी.ए. १ , बी.एस्सी. १
२९.	काशी विश्वेश्वर सेवाभावी संस्था संचलित, रावसाहेब पा. दानवे कला, वाणिज्य व विज्ञान महा., वाकुळणी, ता.बदनापूर, जि.जालना [१७०४]	अभ्यासक्रम एम.लिब. एम.एस्सी. गणित, रसायनशास्त्र भौतिकशास्त्र एम.कॉम. बी.एस्सी. नेटवर्किंग अँण्ड मल्टीमीडीया

૩૦.	રાજકુંવર બહુ. સેવાભાવી સંસ્થા સંચલિત, રાજકુંવર મહાવિદ્યાલય, વાઘુલ (જહાંગિર), તા.જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. વનસ્પતીશાસ્ત્ર એમ.એસ્સી. ગણિત એમ.એ. ઇંગ્રેજી તુકડી બી.બી.એ.૧
૩૧.	રાજકુંવર બહુ. સેવાભાવી સંસ્થા સંચલિત, રાજકુંવર મહાવિદ્યાલય, હિવરા રાણા, તા. બદનાપૂર, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ બી.સી.એ. બી.એસ્સી. સંગણકશાસ્ત્ર
૩૨.	જિજામાતા મહિલા વિકાસ વ શિક્ષણ સંસ્થા સંચલિત, જિજાઊ કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, ટેંભૂર્ણી, તા. જાફ્રાબાદ, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. પ્રાણીશાસ્ત્ર એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર ભૌતિકશાસ્ત્ર
૩૩.	કે. ભાડુરાવ પાટીલ ડોલ્હારકર પ્રતિષ્ઠાણ, ડોલ્હારા સંચલિત, ભાનુદાસરાવ ચવ્હાણ મહા., પરતૂર, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર, સંગણકશાસ્ત્ર, ગણિત
૩૪.	શિવમ મહિલા શિક્ષણ પ્રસારક મંડળ સંચલિત, શિવ છત્રપતી મહાવિદ્યાલય, ખરપુડી, તા.જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ બી.એ. ઇંટરનેશનલ જર્નાલિઝ્મ બી.એસ્સી. ફારેન્સિક સાયન્સ અંડ સાયબર સેક્યુરિટી બી.એસ્સી. ગૃહશાસ્ત્ર બી.એસ્સી. નેટવર્કિંગ અંડ મલ્ટિમીડીયા એમ.લિબ.
૩૫.	ભિલદરી બહુઉદ્દેશ્ય સંસ્થા, જાફ્રાબાદ સંચલિત, રાજર્ણી શાહુ કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, પારધ, તા.ભોકરદન, જિ.જાલના.	અભ્યાસક્રમ એમ.એ. મરાઠી, રાજ્યશાસ્ત્ર, ઇતિહાસ, સમાજશાસ્ત્ર, એમ.એસ્સી. રસાયનશાસ્ત્ર, વનસ્પતીશાસ્ત્ર, પ્રાણીશાસ્ત્ર, ભૌતિકશાસ્ત્ર એમ.કોમ. વિષય બી. એસ્સી. ઐચ્છિક વિષય:. (માયક્રો બાયોલોજી)
૩૬.	મોરેશ્વર શિક્ષણ પ્રસારક મંડળ સંચલિત, મોરેશ્વર કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, ભોકરદન, તા. ભોકરદન, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. વનસ્પતીશાસ્ત્ર ભૌતિકશાસ્ત્ર
૩૭.	છત્રપતી શ્રી શિવાજી મહારાજ સ્મારક સમિતીચે, કલા, વિજ્ઞાન વ વાળિજ્ય મહાવિદ્યાલય, વાલસાવંગી, તા.ભોકરદન, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી. ભૌતિકશાસ્ત્ર રસાયનશાસ્ત્ર ગણિત
૩૮.	દિ ન્યૂ ઇંડિયા માગાસવર્ગીય એજ્યુકેશન સોસાયટી સંચલિત, શ્રી. ક્ષેત્ર આજુબાઈ પ્રસિદ્ધેન્સી વિજ્ઞાન, વાળિજ્ય વ કલા કનિષ્ઠ વ વરિષ્ઠ મહાવિદ્યાલય, આન્વા, તા.ભોકરદન, જિ.જાલના	અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી.રસાયનશાસ્ત્ર વનસ્પતીશાસ્ત્ર, પ્રાણીશાસ્ત્ર

३९.	विध्याचल शिक्षण संस्था संचलित, व्हि.एस.एस. महाविद्यालय, ममादेवी ते रेल्वे स्टेशन रोड, जालना	अभ्यासक्रम बी.एस्सी. फॉरेन्सिक सायन्स, एम.एस्सी. फॉरेन्सिक सायन्स, बी.कॉम. बी.एस्सी. नेटवर्किंग अँण्ड मल्टिमीडीया, एम.एस्सी. नेटवर्किंग अँण्ड मल्टिमीडीया
४०.	राजकुंवर बहुदेशीय सेवाभावी संस्था, जालना संचलित, शिवराज महाविद्यालय परतुर, ता.परतुर, जि.जालना	अभ्यासक्रम बी.एस्सी. संगणकशास्त्र एम.एस्सी. गणित, वनस्पतीशास्त्र मास्टर ऑफ लायब्ररी अँण्ड इनफॉरमेशन सायन्स
४१.	राजकुंवर बहुदेशीय सेवाभावी संस्था संचलित, राजकुंवर महाविद्यालय, धावडा, ता.भोकरदन, जि.जालना.	अभ्यासक्रम बी.एस्सी. (संगणक) बी.बी.ए. बी.सी.ए. एम.लिब. एम.एस्सी. गणित, प्राणीशास्त्र ^१ एम.ए. इंग्रजी
४२.	सागर बहुदेशीय शि. सं. संचलित, सागर बी.सी.ए. महाविद्यालय, देवमुर्ती, ता.जि. जालना	अभ्यासक्रम बी.एस्सी. गृहशास्त्र, बी.एस्सी. नेटवर्किंग अँण्ड मल्टिमीडीया (भानव विज्ञान विद्याशाखा) कला (बी.ए.)
४३.	देवगिरी प्रतिष्ठाण संचलित तुलसी कॉलेज ऑफ कॉम्प्युटर सायन्स अँण्ड इन्फॉरमेशन टेक्नॉलॉजी, आदर्श नगर, डी.पी रोड, बीड	अभ्यासक्रम एम.एम. एस. तुकडी एम.एस्सी. संगणकशास्त्र ^२ (विद्याशाखा) बी.एस्सी.
४४.	कै. यशवंतराव चाटे शिक्षण व तांत्रिक प्रशिक्षण संस्था संचलित, श्री तांबवेश्वर संगसणकशास्त्र व माहिती तंत्रज्ञान महाविद्यालय, केज, ता.केज, जि.बीड	अभ्यासक्रम एम.एस्सी. संगणकशास्त्र ^२ (विद्याशाखा) बी.एस्सी.
४५.	श्री. अमोलक जैन विद्या प्रसारक मंडळ संचलित, श्रीमती. शांताबाई कांतीलाल गांधी कला, अमोलक विज्ञान व पनालाल हिरालाल गांधी वाणिज्य महाविद्यालय, कडा, ता.आष्टी, जि. बीड	अभ्यासक्रम एम. कॉम. एम.एस्सी. गणित
४६.	प्रज्ञा श्रमण सारस्वताचार्य देवनन्दिजी जैन बहुदेशीय समाज सेवा संचलित मदर कांचन महाविद्यालय, उस्मानाबाद.	अभ्यासक्रम एम.कॉम.

૪૭.	ચિશ્તિયા કલા મહાવિદ્યાલય, ખુલતાબાદ, તા. ખુલતાબાદ, જિ. ઔરંગાબાદ.	વિષય બી.એસ્સી.સંગણકશાસ્ત્ર, માયક્રોબાયોલોજી, પર્યાવરણશાસ્ત્ર (વિદ્યાશાખા) વાળિજ્ય
૪૮.	રાજર્ષી શાહુ શિક્ષણ સંસ્થા સંચલિત, યશવંતરાવ ચવ્હાણ કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સિલોડ, તા. સિલોડ, જિ. ઔરંગાબાદ.	એમ.એસ્સી. ૧)વનસ્પતીશાસ્ત્ર
એસએનડીટી		
૪૯.	રાજકુંવર બહુઉદ્દેશીય સેવાભાવી સંસ્થા, રાજકુંવર મહિલા મહાવિદ્યાલય, ભોકરદન, તા. ભોકરદન, જિ. જાલના ૪૩૧ ૧૧૪.	નવીન અભ્યાસક્રમ એમ.એસ્સી અન્નલેટિકલ કેમિસ્ટ્રી અતિરિક્ત તુકડી બી. ડિઝાઇન
૫૦.	દષ્ટી સામાજિક સેવા સંસ્થા, વિદ્યાનિકેતન મહિલા મહાવિદ્યાલય, તા વ જિ. યવતમાળ	નવીન અભ્યાસક્રમ એમ.એ. (સમાજશાસ્ત્ર, રાજ્યશાસ્ત્ર, ઇતિહાસ) એમ.કોમ.
૫૧.	શિવમ મહિલા શિક્ષણ પ્રસારક મંડળ, કોલેજ ઑફ હોમ સાયન્સ, કબાડી મોહલા, ઉદાસી મઠ બાજૂલા, જાલના ૪૬૦ ૨૦૩.	નવીન વિષય બી.એસ્સી. ઇનટેરિયર ડિઝાઇન અતિરિક્ત તુકડી બી. ડિઝાઇન નવીન વિદ્યાશાખા એમ.એ. માસ મિડીયા
૫૨.	નોલેજ પાર્ક ફોર રૂરલ ડેવલપમેન્ટ, કે. પાર્વતીબાઈ જોંઘલે વુમેન્સ લો કોલેજ, જુના ડૉબિવલી રસ્તા, શાસ્ત્રી નગર, ડૉબિવલી, ઠાણે ૪૨૧ ૨૦૨.	નવીન અભ્યાસક્રમ એલએ.લ.એમ.
૫૩.	રાજકુંવર બહુઉદ્દેશીય સેવાભાવી સંસ્થા, રાજકુંવર મહિલા મહાવિદ્યાલય, બનોટી, તા .સોયગાંવ, જિ .ઔરંગાબાદ	નવીન અભ્યાસક્રમ એમએસ્સી અન્નલેટિકલ કેમિસ્ટ્રી.
૫૪.	રાજકુંવર બહુઉદ્દેશીય સેવાભાવી સંસ્થા, રાજકુંવર મહિલા મહાવિદ્યાલય, વણી, તા. વણી, જિ. યવતમાળ	નવીન અભ્યાસક્રમ એમ એસ્સી.અન્નલેટિકલ કેમિસ્ટ્રી
૫૫.	શ્રી. મોહોટાદેવી શિક્ષણ સંસ્થા, પ્રગતી મહાવિદ્યાલય, સાવખેડા, તા. સિલોડ, જિ. ઔરંગાબાદ	નવીન વિષય એમએસ્સી માયક્રોબાયોલોજી.
ગોડવાના વિદ્યાપીઠ, ગડચિરોલી		
૫૬.	આર્દ્ર શિક્ષણ પ્રસારક મંડળ ચે યાદવરાવ પોશટ્રીવાર કલા, મહાવિદ્યાલય, બાળાપૂર (તલોધી) જિ. ચંદ્રપૂર	નવીન અભ્યાસક્રમ એ. એ. ઇંગ્રેજી વ ગૃહ. અર્થશાસ્ત્ર નવીન વિદ્યાશાખા વિજ્ઞાન વ વાળિજ્ય
૫૭.	ભારત શિક્ષણ પ્રસારક મંડળચે રાષ્ટ્રપીતા મહાત્મા ગાંધી કલા, વાળિજ્ય વ વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સાવલી જિ. ચંદ્રપૂર	નવીન અભ્યાસક્રમ એ.મ. (ઇતિહાસ, રાજ્યશાસ્ત્ર) એ.મ.એસ્સી. (પ્રાણીશાસ્ત્ર, વનસ્પતીશાસ્ત્ર, મૌતિકશાસ્ત્ર) અતિ. તુકડી માનવવિજ્ઞાન, બી.એ.

५८.	चिंतामणी शिक्षणप्रसारक मंडळचे चिंतामणी महाविद्यालय, घुग्गुस ता. चंद्रपूर, जि. चंद्रपूर	नवीन अभ्यासक्रम एम.ए. (राज्यशास्त्र, अर्थशास्त्र) एम.कॉम अति. तुकडी मानवविज्ञान बी.ए.
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ		
५९.	डी.डी. भोयर कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँण्ड सायंस	अभ्यासक्रम: विज्ञान व तंत्रज्ञान १.मास्टर ऑफ सायंस (केमेस्ट्री). माध्यम: [इंग्रजी] २.मास्टर ऑफ सायंस (बॉटनी). माध्यम: [इंग्रजी] ३.मास्टर ऑफ सायंस (झुलॉजी). माध्यम: [इंग्रजी] विषय: विज्ञान व तंत्रज्ञान १.बैचलर ऑफ सायंस. [संगणक विज्ञान] [इलेल्ट्रॉनिक्स] तुकडी: विज्ञान व तंत्रज्ञान १.बैचलर ऑफ सायंस. माध्यम: [इंग्रजी]
६०.	साईबाबा आटर्स अँण्ड सायन्स कॉलेज	अभ्यासक्रम: विज्ञान व तंत्रज्ञान १.बैचलर ऑफ सायन्स (होम सायन्स). माध्यम: [मराठी]
६१.	श्री. निकेतन आर्ट्स कामर्स कालेज	अभ्यासक्रम: वाणिज्य व व्यवस्थापन, मानवीय शास्त्र १.मास्टर ऑफ कामर्स. माध्यम: [इंग्रजी] २. मास्टर ऑफ कामर्स. माध्यम: [मराठी]
६२.	जी.एच.रायसोनी कॉलेज ऑफ कामर्स, सांयस अँण्ड टेक्नॉलॉजी, नागपुर	अभ्यासक्रम बैचलर ऑफ कामर्स (ऑनर्स) (माध्यम इंग्रजी) बी.एस्सी. फायनान्स, इकॉनॉमिक्स, डेटा सायन्स (इन्डस्ट्री इन्जिनियरिंग) बी.ए. (ऑनर्स इन इकॉनॉमिक्स)
६३.	सेठ केसरीमल पोरवाल कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय	अभ्यासक्रम: विज्ञान व तंत्रज्ञान १.मास्टर ऑफ सायंस (कॉम्प्युटर सायंस)-माध्यम: [इंग्रजी]
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई		
६४.	जीवनदीप शिक्षण संस्थेचे जीवनदीप लॉ कॉलेज मु. गोवेली, पो. रायते, ता. कल्याणजि. ठाणे. ४२१ १०३	नविन अभ्यासक्रम एल एल एम (०.६०)
६५.	शारदा एज्यूकेशन सोसायटीचे आनंद विश्व गुरुकुल कॉलेज ऑफ लॉ मनोरूगणालय हॉस्पीटल जवळ, ए.सी.सी. सिमेंट कॉलनी जवळ, ठाणे (प), ठाणे. ४०० ६०७	नविन अभ्यासक्रम एल एल एम. (०.६०)
६६.	श्री एल पी रावल एज्यूकेशन ट्रस्टचे श्री एल पी रावल कॉलेज ऑफ मास मिडीया अँन्ड मॅनेजमेंट स्टडीज रावल नगर, नविन पोर्ट ऑफिस जवळ, मीरा रोड (पू), ठाणे. ४०१ १०७	नविन अभ्यासक्रम बी. कॉम (अकाउंटिंग अँन्ड फायनांस) (०.६०)

६७.	मांजरा चॉरीटेबल ट्रस्टचे कॉलेज ऑफ लॉ, सेक्टर.४, ऐरोली, नवी मुंबई. ४०० ७०८	नविन अभ्यासक्रम एल एल एम (०.६०)
६८.	सोनोपंत दांडेकर शिक्षण मंडळचे लॉ कॉलेज, खारे.खूरण रोड, ता. आणि जि. पालघर .४०१ ४०४	नविन अभ्यासक्रम एल एल एम (०.६०)
६९.	जर्नादिन भगत शिक्षण प्रसारक संस्थेचे भागुबाई चांगू ठाकूर कॉलेज ऑफ लॉ, प्लॉट नं ०४, सेक्टर. ११, खांदा कॉलनी, ता. पनवेल, जि. रायगड .४१० २०६	नविन अभ्यासक्रम एल एल एम (०.६०)
७०.	दि कांदीवली एज्यूकेशन सोसायटीचे श्री जयंतीलाल एच पटेल लॉ कॉलेज भोगिलाल फादिया रोड, कांदीवली (प), मुंबई. ४०० ०६७	नविन अभ्यासक्रम एल. एल. एम. (०.६०)
७१.	के. एल. ई. सोसायटीचे के. एल. ई. कॉलेज ऑफ लॉ प्लॉट नं २९, सेक्टर १, कळंबोली, नवी मुंबई ४१० २९८	नविन अभ्यासक्रम एल एल एम (०-६०)
सावित्रिबाई फुले पुणे विद्यापीठ		
७२.	श्री स्वामी समर्थ विद्याप्रसारक मऱ्ड डागसौदाणे ता बागलाण ज़ि नाशिक कला वाणिज्य महाविद्यालय रावळगांव ता मालेगाव जि नाशिक पिनकोड :४२३२०४	नवीन विषय/अभ्यासक्रम (अ) : मानवविज्ञान.एम.ए..एम.ए.इंग्रजी
अ. क्र.	प्रस्ताव सादरकरणाच्या महाविद्यालय व संस्थेचे नाव	विस्तारीकरण अंतर्गत मागणी केलेल्या अति. तुकडी
१	२	३
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद		
१.	विजय शिक्षण प्रसारक मंडळ औरंगाबाद, दगडोजीराव देशमुख कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, गंगापूर, ता. गंगापूर, जि. औरंगाबाद.	१) बी.एस्सी. १ अतिरिक्त तुकडी २) बी.कॉम. १ अतिरिक्त तुकडी
२.	गुरुकुल बहुउद्देशिय सेवाभावी प्रतिष्ठाण, गुरुकुल वरिष्ठ महाविद्यालय, आळंद, ता. फुलंबी, जि. औरंगाबाद.	१ अतिरिक्त तुकडी बी.एस्सी. विद्याशाखा वाणिज्य
३.	हरिओम बहुउद्देशिय अकादमी तुर्काबाद (खराडी) संचलित, हरिओम वरिष्ठ महाविद्यालय, तुर्काबाद, ता. गंगापूर, जि. औरंगाबाद	१ अतिरिक्त तुकडी बी.एस्सी. (१ अतिरिक्त तुकडी)
एसएनडीटी		
४.	अहिल्या बहुउद्देशीय शिक्षण प्रसारक मंडळ, श्री. स्वामी समर्थ कॉम्प्युटर सायन्स लेडीज बी.सी.ए. कॉलेज, निडेबन रोड, उदगीर, लातूर .४१३ ५३१.	अतिरिक्त तुकडी बी.सी.ए. नवीन विद्याशाखा बी.कॉम.
५.	श्री. मोहोटादेवी शिक्षण संस्था, प्रगती महाविद्यालय, सावखेडा, ता. सिलोड, जि. औरंगाबाद	अतिरिक्त तुकडी बी. डिझाईन
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ		
६.	जी. के. कला व विज्ञान महिला महाविद्यालय, कावराबांध	तुकडी: विज्ञान व तंत्रज्ञान १. बॅचलर ऑफ सायंस. तुकडी संख्या: १ अतिरिक्त तुकडी(ज्या)

७.	सेठ केसरीमल पोरवाल कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय	तुकडी: विज्ञान व तंत्रज्ञान १. बैचलर ऑफ सायंस- तुकडी संख्या: १ अतिरिक्त तुकडी(छ्या)
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई		
८.	चेंबूर कर्नाटका संघाचे चेंबूर कर्नाटका कॉलेज ऑफ लॉ विद्यासागर, घाटला, चेंबूर, मुंबई-४०० ०७१	अतिरिक्त तुकडी १) एल एल एम (६०-१२०)
९.	वसंतदादा पाटील प्रतिष्ठानचे लॉ कॉलेज, वसंतदादा पाटील प्रतिष्ठान एज्यूकेशनल कॉम्लेक्स, इस्टर्न एक्सप्रेस हायवे, पद्यभूषण वसंतदादा पाटील मार्ग, सायन, मुंबई-४०० ०२२	अतिरिक्त तुकडी विधी (३ वर्ष) (६०-१२०)
१०.	संस्कार सर्जन एज्यूकेशन सोसायटीचे धीरजलाल तालकचंद संकलचंद शाह कॉलेज ऑफ लॉ कुरार विलेज, मालाड (पू), मुंबई-४०० ०९७	अतिरिक्त तुकडी २) एल एल एम (६०-१२०)
११.	रामराव अदिक एज्यूकेशन सोसायटीचे डॉ. डी. वाय. पाटील कॉलेज ऑफ लॉ डॉ. डी. वाय. पाटील विद्यासागर, सेक्टर-७, नेरुल, नवी मुंबई-४०० ७०६	अतिरिक्त तुकडी एल. एल. एम. (६०-१२०)
क्र.	प्रस्ताव सादरकरणाऱ्या महाविद्यालय व संस्थेचे नाव	विस्तारीकरण अंतर्गत मागणी केलेली विद्याशाखा
१	२	३
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद		
१.	दुधना शिक्षण प्रसारक मंडळ औरंगाबाद संचलित, मातोश्री हौसाई आठवले कला व विज्ञान महाविद्यालय, बाळापूर गांधेली बीड बायपास रोड, औरंगाबाद.	(विद्याशाखा) वाणिज्य
२.	सहकार महर्षी माणिकदादा पालोदकर महाविद्यालय, अंजिठा, ता. सिलोड, जि. औरंगाबाद.	(विद्याशाखा) कला
३.	श्री. ज्ञानेश्वर शिक्षण संस्था पाचोड, शिवछत्रपती कला महाविद्यालय, पाचोड, ता. पैठण, जि. औरंगाबाद.	(विद्याशाखा) वाणिज्य आणि विज्ञान
४.	श्री वडमाऊली शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित, शाम गढळे कला महाविद्यालय, दहिफळ, (वड) ता. केज जि. बीड.	(विद्याशाखा) बी.एस्सी.
कवयित्रि बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव		
५.	कर्मवीर तात्यासाहेब हरी रावजी पाटील किसान शिक्षण संस्थेचे कला महाविद्यालय, कोळगाव, ता. भडगाव, जि. जळगाव	विद्याशाखा बी.एस्सी. विज्ञान
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर		
६.	ओंकार शिक्षण प्रसारक मंडळचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंगलज, जि. कोल्हापूर	नवीन विद्याशाखा वाणिज्य (मराठी माध्यम)
७.	साधना एज्यूकेशन सोसायटीचे साधना वाणिज्य महाविद्यालय, गडहिंगलज, जि. कोल्हापूर	नवीन विद्याशाखा विज्ञान
८.	श्री. व्यंकनाथ शिक्षण प्रसारक मंडळचे श्री. यशवंतराव पाटील सायन्स कॉलेज, सोळांकुर ता. राधानगरी, जि. कोल्हापूर	नवीन विद्याशाखा कला व वाणिज्य (मराठी माध्यम)

एसएनडीटी		
९.	डॉ. सी. एच. कवचाळे चॅरिटेबल ट्रस्ट, मॉर्डन कॉलेज, १९६१, ई वॉर्ड, राजारामपूरी, १० लेन, कोल्हापुर .४१६ ००८.	नवीन विद्याशाखा बी.एस्सी सी.एल.एस.
१०.	राजकुंवर बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था, राजकुंवर महिला महाविद्यालय, किनवट, ता. किनवट, जि. नांदेड	नवीन विद्याशाखा बी. डिझाईन गृहविज्ञान
११.	देवगिरी प्रतिष्ठाण, तुलसी कॉलेज ऑफ फैशन डिझाईन, संत ज्ञानेश्वर नगर, गव्हर्नमेंट, आयटीआय बाजूला, बीड .४३१ १२२.	नवीन विद्याशाखा कला, विज्ञान
१२.	नॉलेज पार्क फॉर रूरल डेव्हलपमेंट, कै. पार्वतीबाई जोंधळे वुमेन्स लॉ कॉलेज, जुना डोंबिवली रस्ता, शास्त्री नगर, डोंबिवली, ठाणे ४२१ २०२	नवीन विद्याशाखा बी.एम.एस., बी.सी.ए., बी.ए., बी.कॉम
१३.	राजकुंवर बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था, राजकुंवर महिला महाविद्यालय, वणी, ता. वणी, जि. यवतमाळ	नवीन विद्याशाखा बी. डिझाईन, बी.एस्सी. होम सायन्स
गोंडवाणा विद्यापीठ, गडचिरोली		
१४.	लोकशिक्षण संस्था, वरोडाचे लोकमाच्य महाविद्यालय, वरोरा	विद्याशाखा विज्ञान व तंत्रज्ञान बी.एस्सी
१५.	आदर्श शिक्षण प्रसारक मंडळ चे यादवराव पोशट्टीवार कला, महाविद्यालय, बाळापूर (तळोधी) जि. चंद्रपूर	विद्याशाखा विज्ञान व वाणिज्य
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ		
१६.	रा.सु. बिडकर कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय	विद्याशाखा: विज्ञान व तंत्रज्ञान १.मास्टर ऑफ सायंस (बॉटनी). माध्यम: [इंग्रजी] २.मास्टर ऑफ सायंस (झुलॉजी). माध्यम: [इंग्रजी] ३. मास्टर ऑफ सायंस (फिजिक्स).माध्यम:[इंग्रजी] ४. मास्टर ऑफ सायंस (केमेस्ट्री). माध्यम: [इंग्रजी]
१७.	शिक्षण महर्षी कृष्णराव झोटींग पाटील कला व वाणिज्य महाविद्यालय	विद्याशाखा: विज्ञान व तंत्रज्ञान. बॅचलर ऑफ सायंस. माध्यम: [इंग्रजी]
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई		
१८.	श्री एल पी रावल एज्यूकेशन ट्रस्टचे श्री एल पी रावल कॉलेज ऑफ मास मिडीया अॅन्ड मॅनेजमेंट स्टडीज, रावल नगर, नविन पोस्ट ऑफिस जवळ, मीरा रोड (पू), ठाणे. ४०१ ९०७	नविन विद्याशाखा १) बी. एस्सी (०.१२०) २) बी एस्सी (हॉस्पीटलिटी स्टडीज) (०.६०)

२. अटी व शर्ती :-

१. उपरोक्त तक्त्यामध्ये ज्या अनुदानित महाविद्यालयांना नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखा मंजूर करण्यात आलेल्या आहेत त्या कायम विनाअनुदान तत्वावरील असल्याने सदर मान्यतेच्या अनुषंगाने अशा महाविद्यालयांना अनुदान तत्वावर शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांची मागणी करता येणार नाही.
२. उपरोक्त प्रमाणे ज्या महाविद्यालयांना नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखा मंजूर करण्यात आलेल्या आहेत, त्या महाविद्यालयांनी त्यांच्या विभागीय सहसंचालकांकडे ते भविष्यात कोणत्याही परिस्थितीत अनुदानाची मागणी करणार नाहीत असे हमीपत्र रु. १००/- च्या नॉन ज्युडीशियल स्टॅप पेपरवर सादर करावे.
३. महाविद्यालयाने हमीपत्र सादर केल्याशिवाय किंवा तसे विभागीय सहसंचालकांचे प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्याशिवाय संबंधित विद्यापीठाने संलग्नतेची प्रक्रिया सुरु करू नये.
४. महाविद्यालयांनी, संबंधित विद्यापीठाने विहित केलेल्या निकषांनुसार व विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहित केलेल्या शैक्षणिक पात्रतेनुसार अध्यापक/ कर्मचारी वर्ग नेमणे आवश्यक असून, इतर सर्व आवश्यक पायाभूत सोयी उपलब्ध कराव्यात व त्याची खात्री विभागीय सहसंचालकांनी ३० ऑंगस्ट पर्यंत करावी आणि तद्नंतरच उपरोक्त अट क्र. २ मधील प्रमाणपत्र विद्यापीठास द्यावे.
५. महाविद्यालयाने कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर प्रवेश क्षमतेपेक्षा जास्त प्रवेश देऊ नयेत.
६. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या (अॅफिलिएशन ऑफ कॉलेजस बाय युनिवर्सिटीज) रेग्युलेशन २००९ मध्ये महाविद्यालयांना संलग्नीकरण देण्याबाबत विहित निकषांची पूर्तता केल्याशिवाय संबंधित महाविद्यालयांना संलग्नीकरण देण्याची कार्यवाही विद्यापीठाने करू नये.
७. विवरणपत्रामधील नमूद महाविद्यालयांनी संबंधित प्राधिकरणाकडे नॅक मुल्यांकण व पुनर्मुल्यांकणासाठी १ वर्षांच्या आंत अर्ज करणे अनिवार्य राहील. त्याचवरोबर संबंधित विद्यापीठांनी, वरील विवरणपत्रामधील महाविद्यालयांनी प्रकरणपरत्वे नॅक मुल्यांकन/ पुनर्मुल्यांकन करून घेण्यासाठी पाठपुरावा करावा व आवश्यकतेनुसार योग्य ती कार्यवाही करावी
३. विद्यापीठांनी संलग्नीकरण देण्याबाबत आवश्यक असलेली पुढील कार्यवाही करण्यापूर्वी शासन मान्यता आदेशांचे अवलोकन केल्याशिवाय व विभागीय सहसंचालकाचे अट क्रमांक २ मधील प्रमाणपत्र मिळाल्याशिवाय संलग्नता देण्याची प्रक्रिया सुरु करू नये. विद्यापीठांनी संलग्नतेबाबतचा पूर्तता अहवाल संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांना पाठवावा.
४. मंजूर करण्यात आलेल्या नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखांच्या अनुषंगाने संबंधित विद्यापीठांनी व विभागीय सहसंचालकांनी नियतकालिक आढावा घेऊन सदर नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखां मध्ये मंजूर विद्यार्थी संख्येच्या ५०% किंवा त्यापेक्षा कमी विद्यार्थी दिसून आल्यास सदर नवीन अभ्यासक्रम/ विषय/ विशेषस्तर विषय, अतिरिक्त तुकडी, नवीन विद्याशाखांची मान्यता रद्द समजून तसे शासन व विद्यापीठाच्या माहितीने विभागीय सहसंचालकांनी आदेश काढावेत. मा. उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठ, नागपूर येथे दाखल झालेल्या याचिका क्रमांक २४४६/२०१३ व २४४८/२०१३ मध्ये उपस्थित केलेल्या बाबी विचारात घेता या अटी संदर्भात आवश्यक ती कार्यवाही करण्याची जबाबदारी संबंधित विद्यापीठ व विभागीय सहसंचालक यांची राहील.

सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०६१५११०९०७९२०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(द.व. खारके)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य.
- २) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ३) मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.
- ६) संबंधित संरथा,(विद्यापीठांमार्फत)
- ७) निवड नस्ती (मशि-४)